Redactiunea, Administratiunea si Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori netrancate nu se primescu. Manuscripte nu se retrimitu!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena (Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul insertiunilor: o seria garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seria 10 cr. v. a. seu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anu 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unu anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovu:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 121. Brașovŭ, Marți, Mercurĭ 31 Maiu (12 Iunie) 1889.

Brașovŭ, 30 Maiu

Precum ni-a arătatu corespondentulŭ nostru din Parisŭ și precum glăsuescŭ tóte rapórtele sosite de acolo, esposiția din Parisŭ a dobênditŭ unŭ succesŭ splendidŭ, până acuma ne mai pomenitŭ.

Scimŭ, că puterile europene au decisŭ a nu lua parte în modŭ oficialŭ la esposiția din Parisŭ, care s'a deșchisŭ deodată cu aniversarea centenarului revoluțiunei francese dela 1789. Dinastiile n'au pututŭ uita, că lupta sângerósă pentru libertate cu tóte crudimile ei a fostŭ îndreptată acum o sută de ani și în contra lorŭ și a principiului monarchicŭ.

Cu tótă reserva, ce și-au impus'o însĕ guvernele, cele mai multe state suntŭ de faptŭ representate la esposiția din Parisŭ, deși numai în modŭ neoficialŭ. Ba Rusia, Anglia și Italia suntŭ în modŭ strălucitŭ representate, atâtŭ în ce privesce productele artei, câtŭ și ale industriei lorŭ. Și cu tóte că Germania a refusatŭ în modŭ ostentativŭ participarea ei la esposiția francesă, artiștii germani de pildă n'au pututŭ fi reținuți de a-și presenta în numĕrŭ mare la acéstă esposițiă productele geniului lorŭ.

In fața acestei stări de lucruri este cu atâtŭ mai bătătóre la ochĭ slaba participare a Austro-Ungariei și mai alesŭ a Ungariei. Diarele unguresci publică dări de sémă, din cari resultă, că atâtŭ artiștii, câtŭ și industriașii din Ungaria suntŭ în modŭ de totŭ nesuficientŭ representați și că secția ungară dela esposițiă face o impresiune sărăcăciósă. Amorulŭ propriu alŭ Ungurilorŭ este atinsŭ, dér, ce e și mai gravŭ, suntŭ atinse și interesele Ungariei.

„Fost'a lucru cu minte", scrie „Budapester Tagbltt", „că Ungaria s'a retrasŭ dela esposiția din Parisŭ și astădĭ este acolo mai unilateralŭ și mai sărăcăciosŭ representată, ca nu de multŭ în Bruxella și în Melbourne? Ne totŭ plângemŭ, că exportulŭ nostru lasă tóte de doritŭ și că n'avemŭ nici o legătură cu străinătatea, și acum, când ni se oferi o ocasiune de a deșchide economilorŭ, artiștilorŭ și industriașilorŭ noștri noué debușeurĭ, acum guvernulŭ șĭ-a întrebuințatŭ influința sa spre a rușina țéra înaintea lumei întregĭ".

„Decă guvernului i-ar fi succesŭ a face prin presiunile sale, ca nici unŭ esposantŭ ungurŭ sĕ nu apară în Parisŭ, acésta ar fi avutŭ celŭ puținŭ o valóre politică — în Berlinŭ. Dér guvernului Tisza i-a succesŭ numai a păgubi esposiția ungară și prin aceea a face cea mai mare pagubă Ungariei."

In adevĕrŭ, atitudinea dușmănósă a ministrului-președinte Tisza față cu esposiția din Parisŭ a făcutŭ sĕ se răcéscă simpatiile Francesilorŭ față cu Ungurii, și Tisza este luatŭ adi de ei numai în batjocură. Acésta nu póte fi spre folosulŭ productelorŭ din țéra ungurésčă.

Tisza a atacatŭ poporulŭ francesŭ și a insultatŭ Francia, dicênd că acolo nu este sigură persóna și averea omului.

Debutulŭ lui a fostŭ ridiculŭ, disese foia amintită, „căcĭ Ungaria are multŭ mai mare lipsă de legătura cu Francia, decâtŭ Francia de aceea cu Ungaria și nicĭ cei mai marĭ șoviniștĭ ungurĭ nu cuteză a afirma, că Ungurii s'ar pute lipsi de cultura francesă".

Față cu fiasculŭ secțiunei unguresci dela esposiția francesă e lucru firescŭ, că foile unguresci înregistréză cu amărăciune succesele secției românesci dela acea esposiție și împrejurarea, că Românii primescu dovedĭ estraordinare de simpatiă din partea Francesilorŭ.

Trebue dér că frații noștri din România și guvernulŭ lorŭ au lucratŭ mai cu minte decâtŭ Ungurii cu d-lŭ Tisza.

DIN AFARĂ.

Portugalia și Anglia.

Camera pairilorŭ din Lisabona a votatŭ în unanimitate o moțiune, care afirmă drepturile Portugaliei în Africa orientală și centrală, și invită pe guvernŭ a le susține cu tăriă. Acestŭ votŭ e îndreptatŭ în contra Engliterei, care se pregătesce a acorda unŭ hrisovŭ regalŭ unei companii engleze, care caută sĕ pună mâna pe totŭ ținutulŭ africanŭ dela Lacurĭ până la Capŭ.

Tractatulŭ germano-italianŭ.

Scirea, că între Germania și Italia s'a încheiatŭ o convenția militară, se adeveresce. „Pester Lloyd" dice, că nu póte fi vorba de o escludere a Austro-Ungariei din convenția militară, ce s'a încheiatŭ între Germania și Italia, pentru că o convenția militară între Austro-Ungaria și Germania esistă dela 1879. Convenția italo-germană privesce casurile, cândŭ interesele Austro-Ungariei n'arŭ fi în jocŭ în primulŭ rendŭ, și constitue unŭ zăgazŭ în contra periculului dela Nordvestŭ, adecă din partea Franciei, pe cândŭ convenția austro-germană e unŭ zăgazŭ în contra periculului dela Nordostŭ, adecă din partea Rusiei.

In contra rusificării.

Violentele atacurĭ ale pressei panslaviste în contra independenței Finlandei, căreia îi atribue diarele rusesci tendințe separatiste nejustificate, au provocatŭ mare emoțiune în tótă Scandinavia. Ca și în Finlanda, suntŭ întrebuințate în provinciile baltice aceleași procedurĭ de rusificare. E de temutŭ o nemulțămire generală, precum spune o telegramă din Copenhaga. Guveruatorulŭ generalŭ alŭ Finlandei, contele de Heyden, a protestatŭ în contra provocărilorŭ și atacurilorŭ pornite din partea pressei rusescĭ.

Luarea Kerenului de cătră Italieni.

Din Massauah a venitŭ scirea, că trupele italiene, ajutate de unŭ batalionŭ de indigenĭ, de o bateriă de munte, de unŭ plutonŭ de iscóde și de patru bande de indigenĭ au luatŭ la 12 Iunie localitatea Keren sub comanda maiorului Dumajo, fără sĕ fi datŭ de vr'o resistență. La amedĭ fu ridicatŭ stégulŭ italianŭ pe fortulŭ Keren, în sunetulŭ a 21 de împușcăturĭ de tunŭ. Intre poporațiunea din Keren evenimentulŭ acesta a produsŭ mare bucuriă, deórece e convinsă, că de aci înainte va începe o eră nouă de libertate și de ordine. Hotărîrea de a se ocupa Keren a fostŭ luată în urma atitudinei suspecte a lui Baramba Ras Kafel. Baramba, care comanda vr'o 2000 soldați cu vr'o 600 puscĭ, a fostŭ împresuratŭ de trupele italiene și prinsŭ cu cincĭ căpetenii de-ale sale; soldații lui au fostŭ desarmațĭ. La espediția a luatŭ parte și o cétă de indigenĭ, care venise, sub conducerea sublocotenentului italianŭ Garchidio, din Asmara.

SCIRILE DILEI.

Memoria lui Bărnuțŭ. La 28 l. c. se vorŭ împlini 25 de anĭ, spune „Familia," de când marele fiiu alŭ Selagiului, Simeonŭ Bărnuțŭ, a muritŭ. Bolnavŭ de mórte, a plecatŭ din Iașĭ, însoțitŭ de nepotulŭ sĕu d-lŭ Dr. Ioanŭ Maniu, adĭ jude la tribunalulŭ din Zelau, și singura lui dorință a fostŭ s'ajungă viu în satul sĕu natalŭ, Bocșa-română de lângă Șimleu. Și ce minune! Cerulŭ i-a lungitŭ firulŭ vieții. Densulŭ a sositŭ în hotarulŭ satului sĕu, a vedutŭ turnulŭ, a dăritŭ casa părintéscă și șĭ-a respiratŭ sufletulŭ. Osămintele lui zacŭ în cimitirulŭ comunei natale, unde i-s'a ridicatŭ unŭ monumentŭ frumosŭ. Credemŭ, că fruntașii românĭ din Selagiu vorŭ usa și de acestŭ prilegiu jubilarŭ spre a-i aduce tributulŭ stimei și vorŭ arangia unŭ parastasŭ solemnŭ.

***

D-lŭ G. Dima și coriștii sĕi. D-lŭ profesorŭ seminarialŭ G. Dima a sositŭ în Brașovŭ aseră (Lunĭ 29 Maiu v.) împreună cu cei 28 coriști ai sĕi. Coriștii au fostŭ împărțițĭ pe la deosebitele cuartire pregătite de mai nainte și adĭ au cântatŭ cântările Liturgiei la biserica S-tului Nicolae din Scheiu. Cântările bisericescĭ alcătuite de d-lŭ G. Dima au succesŭ în modulŭ celŭ mai escelentŭ și au făcutŭ o deosebită impresiune asupra numĕrosului publicŭ asistentŭ. Pe după amedĭ este proiectată o escursiune în Stejerișŭ.

***

Recompensă. Pentru a se pune capĕtŭ stricăciunilorŭ ce se sĕvĕrșescŭ de cătră unii ticăloșĭ pe promenade și prin parcurĭ, prin ruperea băncilorŭ și a arborilor, representanța orășenéscă din Brașov a decis sĕ se dea câte 25 fl. recompensă acelora, carĭ arată autorității polițienescĭ pe asemenea rĕufăcĕtorĭ.

***

Lăutarii românĭ la Parisŭ atragŭ multă lume. Tóte diarele române și francese le facŭ elogiurĭ. Acuma vedem, că și unŭ diarŭ ungurescŭ vine sĕ constateze efectulŭ lorŭ mare; decĭ nu mai póte fi nicĭ o bănuélă de șovinismŭ. Diarulŭ „Pesti Hirlap" din 3 Iunie publică o corespondență dela esposiția universală din Parisŭ, în care cetimŭ și acéstea șire: „Inaintea „Cârciumei Române" (Cabaret Roumain) totdéuna stă lume multă. Românii aceștia șĭ-au pre dobênditŭ simpatia Francesilorŭ, fetele frumóse și robuste pe a bărbațilorŭ, bărbații sdravenĭ și palidĭ pe a femeilorŭ, ba lăutarii lorŭ începŭ, în detrimentulŭ țiganilorŭ noștri, a fi fórte căutațĭ. Séra ei cântă în localurile cele mai elegante și lumea ascultă cu plăcere musica lorŭ monotónă (?), care însĕ pentru timbrulŭ sĕu dulce și tristŭ totușĭ e frapantă și pe care mai cu sémă valsurile melodióse ale luĭ Ivanovicĭ a făcut'o cunoscută în streinătate."

***

Pentru școlele confesionale. Ministeriulŭ ung. de culte și de învĕțĕmêntŭ a datŭ ordinațiune cătră tóte comitetele administrative și cătră toțĭ inspectorii scolarĭ ung. impunêndu-le ca pentru delăturarea scăderilorŭ observate sĕ se adreseze mai întâiu cătră autoritățile bisericescĭ respective, cărora sĕ le și dea totŭ putinciosulŭ sprijinŭ spre acestŭ scopŭ. Eră de cumva acéstă procedură ar rĕmâné fără resultatŭ, atuncĭ sĕ arate cu deamĕruntulŭ la ministeriu tóte, câte au încercatŭ, precum și causa din care încercările n'au succesŭ — Numai de n'ar fi vorba totŭ numai de scăderĭ în învĕțarea limbei maghiare!

***

Necorigibilĭ suntŭ șoviniștii. Nicĭ sĕrmanii bolnavĭ nu-șĭ potŭ căuta de sĕnĕtate din pricina șovinismului, ba dela Ocna Sibiiului suntŭ în periculŭ a se întórce mai bolnavĭ decum s'au dusŭ. In sala de cură suntŭ numai diare unguresci, rapórtele despre temperatura apei și a aerului se facŭ numai în unguresce și lăutarii cântă numai csardașŭ. Afară de asta, óspeții germanĭ, sașĭ și românĭ mai au și neajunsulŭ de a nu se pute înțelege cu casierița, care orĭ nu scie, orĭ nu vré sĕ le rĕspundă în limba lorŭ.

***

Sciințele militare la universitate. Din Pesta se vestesce, că ministrulŭ instrucțiunii publice Csaky a anunțatŭ crearea unei catedre de sciințe militare la universitatea din Pesta, care sĕ înlesnéscă studențilorŭ a depune esamenulŭ de oficerĭ în reservă.

***

Regele României a primitŭ din partea principelui de Monaco o scrisóre de felicitare dreptŭ rĕspunsŭ la notificarea ce i-a făcut'o, că principele Ferdinand a fostŭ desemnatŭ ca moștenitorŭ presumptivŭ alŭ Coronei și a primitŭ titlul de „Alteță Regală, Principe alŭ României".

***

Viéță lungă. Locuitorulŭ Balea Ceoronŭ, din comuna Grajdana, județulŭ Buzĕu, a încetatŭ din viéță la 15 Maiu în vêrstă de 120 de anĭ. In totŭ timpulŭ vieții sale a fostŭ sănĕtosŭ și vigurosŭ; i-a rĕmasŭ soția, numită Nița, cu care a trăitŭ în căsĕtoriă timpŭ de 90 anĭ și care se găsesce în deplină sănĕtate.

***

Moștenitorulŭ tronului românŭ. Cetimu în „Naționalulŭ": A. S. R. Principele moștenitorŭ 'șĭ va face în curênd serviciulŭ sĕu și în cavaleriă și în artileriă. In timpulŭ acestui serviciu, care va dura vr'o dece lunĭ, A. S. R. va fi treptatŭ înaintatŭ la gradul de generalŭ și numit comandantŭ alŭ corpului 4 de armată cu reședința la Iașĭ.

***

Concertulŭ corului seminarialŭ din Sibiiu. Escelentulŭ corŭ seminarialŭ din Sibiiu, condusŭ de d-lŭ *George Dima*, va da mâne (*Miercurĭ*, 31 Maiu v. 12 Iunie n.) în sala cea mare a gimnasiului românŭ o producțiune musicală cu programulŭ următorŭ: I. *a) Zorirea*, corŭ de Z. Attenhofer; *b) Intre pietra detunată*,

corŭ de G. Dima. II. *Solia florilorŭ*, cântecŭ p. tenorŭ cu acomp. de piano, de F. Schubert. III. *Cu adevĕratŭ deşertăciune*, corŭ de G. Dima. IV. *a) Noptea*, corŭ de F. Schubert şi *b) In rosă roua sta*, corŭ de R. Schumann. V. *Pe aripĭ de cântare*, cântecŭ p. tenorŭ cu acomp. de piano de F. Mendelssohn-Bartholdy. VI. *De tine se bucură*, corŭ de G. Dima. VII. *a) Rĕmâi sănĕtosă*, şi *b) Sermană frundă*, corurĭ de G. Dima. VIII. *Credinţa'n primăvĕră*, cântecŭ p. tenorŭ cu acomp. de piano de F. Schubert. IX. *a) Despărţirea venătorilorŭ*, corŭ de F. Mendelssohn-Bartholdy, şi *b) Hai în horă*, corŭ de G. Dima. — Inceputulŭ la 5 óre p. m. Bilete de intrare se potŭ căpĕta la cassă înainte de producţiune.

***

„Reuniunea Sodalilor români din Cluşŭ" învită la *petrecerea de veră* ce se va ţinĕ Joi la 13 Iuniu st. n. a. c., în favórea fondului sĕu, în grădina Stadler. Inceputulŭ sera la 7 óre. Cluşiu, în 1 Iuniu 1889. Pentru comitetulŭ reuniunei: Basiliu S. Podobă, preşedinte. Iacobŭ Mureşianu, secretarŭ. Tuliu Roşescu, cassar. Preţulŭ intrărei: pentru junime 60 cr., pentru alţĭ domnĭ 1 fl., pentru familia de 3 membri 2 fl., ér de mai mulţĭ membri cu 50 cr. mai multŭ. Bilete de intrare se schimbă la cassă pe lângă arătarea acestui invitatoriu. Invitatoriulŭ pe altŭ nume nu se schimbă. Cu acéstă ocasiune elevii de meseriă susţinuţĭ de reuniune se vorŭ produce cu declamărĭ şi li-se vorŭ împărţi vestmintele de veră. Suprasolvirile şi alte oferte marinimóse (pentru elevii sĕrmanĭ) se vorŭ primi cu mulţumită şi se vorŭ publica pe cale diaristică.

***

Premiu pentru costumŭ naţionalŭ. La biuroulŭ comitetului Associaţiunii transilvane s'au depusŭ doi napoleonĭ în aurŭ destinaţĭ ca premiu de onóre pentru unŭ costumŭ femeescŭ naţionalŭ românŭ, judecatŭ ca celŭ mai frumosŭ la adunarea generală dela Făgăraşŭ.

***

Nou valsŭ de I. Ioanovici. *„Iubita vieţa României"* e unŭ nou valsŭ pentru pianŭ, douĕ mânĭ. Preţulŭ 1 fl. Se înţelege, că acéstă nouă compositiune deşteptă dinainte interesulŭ publicului musicalŭ. Şi acestŭ interesŭ este într'atâta justificatŭ, întru câtŭ tocmai acestŭ valsŭ alŭ celui mai indestratŭ învĕţăcelŭ alŭ lui Strauss nu e întru nimicŭ inferiorŭ valsului „Valurile Dunării", din contră noulŭ valsŭ „Iubita vieţa României," după judecata bărbaţilorŭ specialĭ, întrece pe cele de mai nainte chiar în tóte 5 părţile sale prin simţire, prin cursulŭ sĕu melodicŭ bogatŭ şi prin efectulŭ însufleţitorŭ. Depositulŭ se află în libraria lui *Polatsek* din Timişóra. Se trimite pe lângă rambursă.

Din dieta ungurescă.

Puţină trecere are Academia ungurescă chiar înaintea „patrioţilorŭ." Nu'i vorbă, s'a găsitŭ unŭ şovinistŭ, anume Karolŭ *Vadnay*, care a ḑisŭ, că „Institut de France" e unŭ moftŭ pe lângă Academia ungurescă, fiind-că acela publică unŭ mare dicţionarŭ, salută pe noii membrii, parenteză pe cei încetaţĭ din viĕţă şi decide asupra premiului de Monthyon, atâta totŭ, pe când Academia ungurescă lăţesce cultura!!!

Fenyvessy li-a arĕtatŭ şoviniştilorŭ ce plătesce Academia, când a ḑisŭ, că bine a făcutŭ Iuliu Andrassy de n'a primitŭ presidenţia Academiei, fiind-că elŭ are mai multă minte decâtŭ întrega Academiă la unŭ locŭ luată.

Polonyi făcŭ imputare, că nu s'a alesŭ Kossuth preşedinte, fiind-că e omŭ de înaltă posiţiă socială şi cu nimbŭ şi vaḑă personală.

Thaly spuse, că l'a propusŭ pe Kossuth, dér chiar elŭ a doritŭ sĕ nu fiă alesŭ. Deputatulŭ Hoitsy a asemĕnatŭ Academia cu reuniunea veteranilorŭ, care încă au protectorĭ. Academia are protectorŭ pe regele Ungariei, pe care, — dise Thaly — nu-lŭ va asĕmĕna dóră dep. Hoitsy cu protectorii reuniunilorŭ veteranilorŭ. Ea stă sub protectoratulŭ regelui, dér e o Academiă naţională; acestŭ protectoratŭ îi póte servi Academiei numai cu podóbă, ér nu cu ruşine. (O voce 'n stânga: Şi reuniunile veteranilorŭ au pe regele ca protectorŭ!) Nu, ele au pe Archiducele Albrecht şi pe contele Eugen Zichy ca protectorĭ! (Mare ilaritate.) Decă nu vremŭ sĕ perimŭ, trebue sĕ ridicămŭ cultura numai în spiritŭ naţionalŭ.

Contele Emanuilŭ *Andrassy* gâdili córda şoviniştilorŭ ḑicĕndŭ: Celŭ ce în Ungaria vre sĕ se distingă pe tĕrĕmulŭ culturii, privesce la Academiă ca plantele la sóre (Aplause 'n drépta); căcĭ Academia e în Ungaria sórele inteligentii. (Vii aplause 'n drépta). Decă n'ar fi fostŭ Academia, Ungaria şi inteligenţa ei ar fi multŭ îndĕrătŭ pe tĕrĕmulŭ sciinţii. Aşa cântă imnurĭ de laudă vorbitorulŭ, care trăesce în ilusia, că şi inteligenţa nemaghiară se uită la Academia ungurescă ca plantele la sóre. Dér se ridică:

Otto *Hermann*, care-lŭ desmetici din visurile lui şoviniste, ḑicĕndŭ, că asemenea vorbirĭ au o văpselă odiósă. Elŭ, Hermann, nu le spune acestea dóră de necazŭ, că nu e membru alŭ Academiei; densulŭ a declaratŭ de multŭ, că nu vrea sĕ facă parte din nicĭ unŭ ţehŭ. „Institut de France" primesce în elŭ numai bărbaţĭ cu bunŭ nume pe tĕrĕmulŭ sciinţei şi literaturei, pe când în Academia ungurescă membrii se alegŭ „pe pufŭ." Suntŭ membri, carĭ suntŭ în restanţă de 20 de anĭ cu vorbirea de introducere în Academiă. Suntŭ membri numĕroşĭ demnitarĭ, carĭ numai prietinĭ cu sciinţa nu suntŭ. (Aprobărĭ în stânga.)

Franz *Fenyvessy* ḑice, că citesce de anĭ fóia Academiei „Budapesti Szemle", decĭ n'ar fi minune, decă n'ar ave simţŭ pentru unŭ stilŭ bunŭ. (Ilaritate în stânga.) Bine a făcutŭ contele Iuliu Andrassy, că n'a primitŭ presidiulŭ; prin asta a doveditŭ că are mai multă minte decâtŭ tótă Academia. (Ilaritate.)

Koloman *Thaly*, vorbindŭ la bugetulŭ honvedimei, ḑice că partida independentă dela 48 nu-lŭ votéză, fiindcă nu se dă honvedimei artileriă şi s'a presentatŭ unŭ proiectŭ de lege, care sustrage unele afacerĭ dela factorii legislaţiunii şi le supune corónei spre resolvare. Ca Thaly au vorbitŭ şi alţii.

După vorbirea ministrului *Fejervary* şi a altorŭ deputaţĭ, carĭ au spusŭ, că adĭ s'au schimbatŭ lucrurile, fiindŭ-că în casŭ de mobilisare honvedimea ia în prima liniă parte la rĕsboiu chiar afară din ţĕră; şi decĭ trebue sĕ se facă posibilŭ a mări destoinicia de luptă a ei; acésta o voesce noulŭ proiectŭ de lege şi sporulŭ din bugetŭ, — bugetulŭ a fostŭ votatŭ.

Gimnasticii cehĭ la Parisŭ.

O telegramă de Sâmbătă ne comunicase, că organulŭ cancelarului Bismarck, „Nordd. Allg. Ztg.", s'a supĕratŭ pe gimnasticii cehĭ, fiindcă la plecarea lorŭ din Praga cătră Parisŭ ar fi demonstratŭ contra Germanilorŭ. Pretinsa demonstraţiă a constatŭ în simpla mărturisire a simpatiei Cehilorŭ pentru Francezĭ, căcĭ etă ce se scrie din Praga:

Au plecatŭ 137 de gimnasticĭ (sokol) cehĭ la Parisŭ, ca sĕ ia parte la lupta de întrecere în gimnastică. O ordinaţiune ministerială interḑisese participarea gimnasticilorŭ în modŭ oficialŭ, şi de aceea ei n'au apărutŭ la gară în uniformă, dér aveau cocarde cu panglicĭ în colorĭ slave şi purtau steguleţe albe-roşii. La plecare s'a strigatŭ „sĕ trăiască Francia" şi „Francezii înfrăţiţĭ cu Cehii". Dr. Podlipny, conducĕtorulŭ lorŭ, stândŭ afară din cupeu, ţinŭ o vorbire, în care asigură, că va fi interpretulŭ manifestaţiunilorŭ de simpatiă a poporului cehŭ pentru Francezĭ şi alŭ simţĕmintelorŭ ce se nutrescŭ în Boemia pentru Francia. In strigăte de „Nazdar" pentru Francia, şi în sunetulŭ cântecelorŭ „Hej Slovane" şi „Kde Domov muj", în strigăte de „trăiască Francia" trenulŭ plecă, scoţĕndŭ gimnasticii steguleţele albe-roşii pe ferestrile cupeurilorŭ.

Aplicarea convenţiunilorŭ comerciale.

Cetimŭ în „Curierulŭ Financiarŭ" din Bucurescĭ sub titlulŭ de mai susŭ:

Amŭ arĕtatŭ prin numerulŭ trecutŭ, că cuvĕntulŭ de *provenință*, ce figuréză în convenţiunile de comerţŭ încheiate cu Germania şi Olanda, este acela, care a facilitatŭ intrarea mărfurilorŭ austro-ungare în România plătindŭ numai taxele convenţionale, şi paralisândŭ astfelŭ acţiunea tarifului autonomŭ.

Prin acelaşĭ numĕrŭ amŭ mai explicatŭ, că în convenţiunea cu Elveţia cu tóte că nu există cuvĕntulŭ de *provenință*, totuşĭ se impórtă şi prin acea ţéră multe mărfurĭ austro-ungare în scopulŭ de a înlătura tarifulŭ autonomŭ.

Astăḑĭ aflămŭ, că d. *Al. Lahovari*, ministrulŭ nostru de externe, a adresatŭ o notă guvernului Elveţianŭ în privinţa mărfurilorŭ provenindŭ din ţĕrĭ, care nu au convenţii cu România, după cum e Austro-Ungaria, mărfurĭ ce se naţionaliseză în Elveţia pentru a nu plăti drepturile vamale prescrise de tarifulŭ autonomŭ, la intrarea lorŭ în România.

Mĕsura acésta a d-lui ministru Lahovari este pe de o parte unŭ începutŭ seriosŭ de a face sĕ se aplice tarifulŭ autonomŭ cu stricteţa ce se cuvine, ér pe de alta, a aduce aminte guvernului Elveţianŭ că, decă amŭ acordatŭ avantagii Elveţiei, nu le-amŭ acordatŭ pentru a avantagia mărfurile statelorŭ străine în detrimentulu nostru, ci pentru a avantagia propriile sale industrii.

Corespondenţa „Gaz. Trans."

Betlenŭ, Comitatulŭ Solnocŭ-Dobeca, 3 Iunie 1889.

Stim. D-le Redactorŭ! Cu acéstă ocasiune vinŭ a vĕ raporta pe scurtŭ despre decursulŭ conferinţei reuniunei filiale a învĕţătorilorŭ din tractulŭ protopopescŭ alŭ Ciceu-Cristurului, ţinută éstŭ timpŭ în comuna Chiuza în ḑiua de 27 Maiu.

In acéstă ḑi pe la 7 óre dimineţa învĕţătorii în numĕrŭ de 10 inşĭ, — adecă toţĭ afară de învĕţătorulŭ din Caianulŭ micŭ şi Agrieşŭ, dintre carĭ celŭ dintéiu pare-mi-se este scuzatŭ — se aflau presenţĭ la şcóla română în Chiuza. Asemenea erau de faţă şi preoţii tractualĭ, carĭ după finirea conferinţei învĕţătorescĭ se întruniră în sinodulŭ tractualŭ preoţescŭ. Inceputulŭ s'a făcutŭ cu serviţiulŭ divinŭ oficiatŭ în frumosa biserică din Chiuza de cătră preoţii tractualĭ în frunte cu d-lŭ protopopŭ Gregoriu Puşcariu. In decursulŭ slujbei învĕţătorulŭ localŭ Samsonŭ Oprea a ţinutŭ corŭ cu şcolarii, ér la urmă d-lŭ protopopŭ prin o vorbire acomodată arĕtă publicului presentŭ scopulŭ şi folosulŭ reuniunei învĕţătorescĭ şi a sinodului preoţescŭ, îndemnândŭ pe poporŭ a lua parte şi a se interesa câtŭ mai multŭ de acestea.

După o mică pausă ne-amŭ adunatŭ în şcólă, unde după învocarea Sp. Sântŭ s'a începutŭ esamenulŭ cu pruncii şcolarĭ. La esamenŭ au luatŭ parte, pe lângă d-lŭ preşedinte, poporŭ numĕrosŭ, învĕţătorii din tractŭ, notarulŭ cercualŭ din locŭ şi 10 preoţĭ din tractŭ. Esamenulŭ a reeşitŭ bine, s'au cântatŭ şi câteva poesii alese românescĭ; observŭ însĕ, că prelegere practică cu pruncii nu s'a ţinutŭ şi asupra acestei împrejurărĭ on. presidiu şi conferinţa şi-a esprimatŭ părerea sa de rĕu. Pentru neţinerea prelegerei practice s'a adusŭ însĕ din partea învĕţătorului o scusă fundată.

Preşedintele constitui apoi conferinţa învĕţătorilorŭ, alegĕndŭ notarŭ pentru conducerea protocolului pe d-lŭ Alexiu Rusu înv. în Ciceu-Cristurŭ. Urmă disertaţiunea prelucrată de învĕţătorulŭ Auxentiu Oprea din Sita: „Educaţiunea şi Superbia", ca temă dată în conferinţa trecută. Acéstă disertaţiune a fostŭ forte bine lucrată. Publiculŭ a aplaudatŭ pe autorulŭ ei.

Se dă cetire unorŭ cerculare privitóre la cărţile prescrise pentru şcólele elementare, la carĭ se atrage atenţiunea învĕţătorilorŭ pentru a le procura. Se ceti apoi raportulŭ comitetului centralŭ alŭ Reuniunei generale învĕţătorescĭ din jurulŭ Gherlei, în care se arată activitatea deosebitelorŭ reuniunĭ filiale învĕţătorescĭ din raionulŭ numitei Reun. gen. în anulŭ trecutŭ 1888, raportându-se totodată şi despre starea materială şi despre biblioteca Reuniunei generale. Se citesce apoi unŭ rescriptŭ alŭ comitetului centralŭ în care reuniunile filiale se facŭ atente la ţinerea conferinţelorŭ anuale, cerĕndŭ ca la pertractarea temelorŭ practice sĕ fiă cu mare băgare de sémă, ér temele sĕ fiă astfeliu prelucrate ca sĕ aibă tóte formele recerute.

Membrii Reuniunei suntŭ provocaţĭ a solvi taxele anuale pentru fondulŭ reuniunei regulatŭ. Plătescŭ numai decâtŭ d-nii Simeonŭ Moldovanŭ învĕţătorŭ în Betleanŭ 1 fl. şi Ioanŭ Boca învĕţătorŭ în Caianulŭ micŭ 1 fl. ca taxe pe anulŭ curentŭ; Samsonŭ Oprea învĕţ. în Chiuza 1 fl. şi Ambrosiu Deacŭ învĕţ. în Caianulŭ mare 1 fl. restanţe pe anulŭ trecutŭ. Banii aceştia se vorŭ trimite comitetului centralŭ. Conferinţa viitóre se hotăresce a se ţinĕ în Sesarmŭ, o comună cu situaţiă frumósă, unde se află şi urmele unorŭ edificii antice.

Disertante pentru conferinţa viitóre s'a numitŭ d-lŭ Alexandru Halaşŭ, învĕţ. în Sperneseu, ér ca temă pentru disertaţiune 'i s'a datŭ: „Cum trebue sĕ se pórte învĕţătorulŭ în şi afară de şcólă?" Mai încolo ca temă de pertractatŭ în modŭ practicŭ cu pruncii învĕţătorului din Sesarmŭ în conferinţa viitóre 'i s'a datŭ din mĕsurile metrice „Metrulŭ". In fine s'a desemnatŭ unulŭ dintre învĕţătorii tractualĭ, anume d-lŭ Ambrosiu Deacŭ, ca representantŭ alŭ nostru la viitórea conferinţă din tractulŭ invecinatŭ alŭ Betleanului, în sensulŭ statutelorŭ.

Astfeliu terminându-se agendele, d-lŭ preşedinte îndemnândŭ pe învĕţătorĭ la diligenţă continuă pe calea învĕţĕmêntului, încheia conferinţa, cerĕndŭ ca toţĭ învĕţătorii tractualĭ sĕ participe la conferinţa generală a învĕţătorilorŭ proiectată a se ţinĕ în Gherla cu ocasiunea Rosaliilorŭ, spre care scopŭ d-lŭ protopopŭ de timpuriu a căştigatŭ pentru învĕţătorii tractualĭ bilete pe calea ferată cu preţulŭ de jumĕtate, pentru ceea ce i-se aduce mulţămită din partea învĕţătorilorŭ. *S. M.*

Literatură.

Distinsulŭ nostru publicistŭ şi literatŭ d-lŭ *George Bariţiu* ne trimete urmĕtorulŭ *prospectŭ*, pe care-lŭ recomandămŭ cu căldură tuturorŭ Românilorŭ, carĭ se intereséză de trecutulŭ nostru:

In propria ediţiune a auctorului şi în comissiune la *W. Krafft în Sibiiu* au apărutŭ:

Părţi alese din istoria Transilvaniei *pe două sute de anĭ din urmă.* Volumulŭ I după introducţiune şi câteva schiţe biografice cuprinde o lungă serie de evenimente dintre anulŭ 1683 până în preḑilele catastrofelorŭ din 1848 şi unŭ suplementŭ cu 44 documente, de **Georgie Bariţiu.**

In 50 de cóle tipărite formatŭ 8⁰ mare; testulŭ cu litere cicero neărite, notele şi documentele cu litere garmond şi petit.

Preţulŭ unui exemplarŭ legatŭ uşorŭ (broşiatŭ) este 4 fl. 50 cr. v. a., legatŭ frumosŭ în pénză 5 fl. v. a.

Cu scopŭ de a scóte celŭ puţinŭ o parte din spesele considerabilĭ avute

până acum, a şi da câtŭ mai curêndŭ la tiparŭ alŭ II-lea volumŭ din acestŭ opŭ, auctorulŭ şi-a reservatŭ a ficsa unŭ *preţŭ numai de 4 fl. 20 cr. inclusive trimiterea franco* pentru toţi lectorii câţi vorŭ binevoi a prenumĕra la elŭ deadreptulŭ *până la 1-a Augustŭ* c. n.

Dela 5 seu mai multe exemplare plătite dintr'odată se dă $10^0/_0$ rabat.

Comandele şi plata se potŭ face mai uşorŭ şi mai sigurŭ prin asemnaţiunĭ (mandate) postalĭ, după care expediţiunea exemplarelorŭ urmeză cu tótă precisiunea, numai adressele se fiă scrise limpede, eră locuinţa după împrejurărĭ, chiar şi în câte douĕ limbĭ ale patriei.

In comande se fiă anumită curatŭ: legătură uşoră, sĕu tare şi elegantă.

După 1 Augustŭ a. c. cartea va trece în comissiune şi se va putea comanda numai la librarĭ cu preţŭ de 4 fl. 50 cr. broşată şi 5 fl. legată, însĕ *nefrancată*.

*

Pentru mai de aprope informare a cetitorilorŭ lăsămŭ sĕ urmeze aicĭ *prefaţa* volumului acestuia I adresată de *autorulŭ* cătră cetitorii cărţii:

De câţiva anĭ încóce se aşteptă dela mine, ca înainte de a mĕ muta şi eu la părinţii mei, pe urma contimpuranilorŭ mei, carĭ mĕ lăsară aicĭ aprope singurŭ ca într'o lume străină de noi, sĕ adunŭ la unŭ locŭ, în o formă órecare istorică, încai evenimentele principalĭ, prin care ne trecuse patria cu popórele sale conlocuitóre, prin urmare şi cu poporulŭ nostru românŭ, mai virtosŭ în anii catastrofelorŭ universalĭ 1848, 1849, cum şi de atuncĭ încóce.

Dorinţa generaţiunilorŭ actualĭ relativă la scrierea istoriei nóstre moderne este legitimă, justificată şi cu exemplulŭ compatrioţilorŭ noştri de alte naţionalităţĭ, în ale cărorŭ limbĭ mai alesŭ dela 1861 încóce aparŭ forte desŭ „istorii" din aceĭ anĭ, în totŭ respectulŭ epocalĭ.

Alţĭ amicĭ şi binevoitorĭ ai mei îmĭ ceruseră, anume cu ocasiunea solemnităţii din 8 Maiu 1887, ca sĕ-mĭ adunŭ la unŭ locŭ scrierile originalĭ, câte voiu fi publicatŭ în cincĭ-decĭ de anĭ ai activităţii mele. Eu însĕ rogŭ frăţesce pe binevoitorii mei, ca sĕ fiu dispensatŭ de o lucrare ca aceea, care pretinde o alegere critică şi minuţiósă, cu punerea în cumpănă a multorŭ împregiurărĭ, precum, etatea mai junĕ orĭ mai înaintată, censura preventivă până la 1848; după aceea revoluţiune, rĕsboiu civilŭ, legea statariă publicată din partea Ungariei, lege marţială austriacă, existenţa între douĕ focurĭ; după pacificare absolutismulŭ discreţionarŭ; lege de pressă fórte severă, esceptională; dela 1860 înainte o eră nouă cu forme constituţionalĭ; din 1867 încóce Transilvania pusă la discreţiunea guvernului centralŭ din Ungaria. De ar fi cursŭ însĕ în cincĭ-decĭ de anĭ riulŭ evenimentelorŭ încă pe atâta de linŭ şi decă noi ne-amŭ fi bucuratŭ de nu sciu ce libertate ideală, eu în nicĭ unŭ casŭ nu mĕ simtŭ competentŭ a fi judecătorŭ alŭ scrierilorŭ mele, care peste acesta se află risipite în „Gazetă" şi în „Foiă", în „Transilvania" şi în „Observatoriu", unele din 1849 în „Bucovina", altele din 1868 în „Românulŭ", din anii anteriorĭ în „Erdelyi-Hirado" din Clujiu, în „Siebenbürger Wochenblatt" din Braşovŭ până în 1848; după aceea în „Wanderer", în „Ost und West" din Viena etc. De s'arŭ afla din tóte numai $^1/_{10}$ de vre-o valóre, totŭ arŭ da peste douĕ sute cóle tipărite, care arŭ costa numai în câte 1000 de exemplare peste 6000 fl. v. a. Decĭ se mi-se permită a pune postulatulŭ din urmă la o parte şi sĕ rĕmânemŭ numai pe lângă prima problemă, ce mi s'a pusŭ, adecă descrierea evenimentelorŭ peste care trecuse patria nostră împreună cu monarchia în anii 1848—1849 şi după aceea.

Chiar şi acéstă problemă este împreunată cu marĭ dificultăţĭ. Decâtŭ sĕ avemŭ noi istoria scrisă în limba nostră cu superficialitate şi cu lipsa totală de critică, mai bine sĕ nu o vedemŭ, până nu va mai dispare, conformŭ legilorŭ naturei, încă o generaţiune după cea din 1848.

Afară de întêmpinarea patimilorŭ şi a urelorŭ învechite, heredite din străbunĭ, omulŭ seriosŭ mai dă şi peste altă greutate la scrierea istoriei contimporane, decă voesce nu numai sĕ înşire fapte sécĭ, deră sĕ-şĭ dea şi părerea asupra lorŭ. In acestŭ casŭ istoriculŭ are sĕ presupună, ca de sigurŭ, cunoscinţe istorice întinse din trecutulŭ mai depărtatŭ alŭ Ungariei, cu tóte ţĕrile aparţinente, precum şi alŭ monarchiei întregĭ şi chiar alŭ ţĕrilorŭ învecinate. Nouĕ însĕ ne este cunoscutŭ, că din nefericire în ţĕrile locuite de Românĭ până în 1848 chiar şi istoria patriei seu era scósă din cele mai multe şcóle, orĭ că în spiritulŭ sistemei de învĕţămêntŭ era tractată aşa de vitregŭ şi cu atâta reservă, încâtŭ junimea studiósă necum sĕ pótă trage din studiulŭ istoriei vre-unŭ folosŭ practicŭ pentru viéţă, nu-i potea fi nicĭ măcar de o scurtă distracţiune, precum i-ar fi o sĕcătură de romanŭ. Chronice, manuscrise rĕmase din bĕtrânĭ au fostŭ oprite a se tipări, eră unele s'au pututŭ publica numai castrate.

S'a credutŭ adecă vécurĭ întregĭ, că mai alesŭ la popórele subjugate cunoscinţele istorice arŭ fi periculóse, căcĭ acelea arŭ deschide ochii lorŭ sufletescĭ şi le-ar îmboldi, ca sĕ înveţe a cugeta şi a judeca.

După multă meditaţiune şi cumpănire a împregiurărilorŭ, în fine am cunoscutŭ, că decă noi Românii voimŭ sĕ ne citimŭ istoria contimporană cu folosŭ practicŭ, ne caută sĕ mergemŭ dela 1848 celŭ puţinŭ pe 160 de anĭ înnapoi.

Evenimentele îşĭ au logica lorŭ curată, ele curgŭ unele din altele şi se ţin ca verigele lanţului. In viéţade tóte dilele se crede şi se dice cam de regulă, că d.e. evenimentele politice şi bellice arŭ fi totŭ atâţĭ feţĭ ai unorŭ persóne predestinate a-le produce, încă şi a trage din acele consecinţele. Ochiulŭ istoricului este datorŭ a cerceta, nu cumva chiar şi bărbaţii de statŭ seu generalii cei mai genialĭ în ochii lumei, în realitate au fostŭ numai îndeplinitorii unei voinţe multŭ mai potente decâtŭ era voinţa lorŭ. Lectorulŭ înţeleptŭ va urmări pasŭ de pasŭ legătura dintre evenimente, spre a pute alege aceea ce este într'insele consecinţă logică din ceea ce póte sĕ fiă dóră numai unŭ jocŭ alŭ destinului, mână supraomenéscă.

Patrioţii luminaţi ai orĭ cărei ţĕrĭ se întrebă pe sine: cum va fi ajunsŭ patria lorŭ în starea de acum, fericită sĕu nefericită, plăcută seu neplăcută. Intocma aşa se întrebă şi fiii patriei nóstre mai înguste, eră doritulŭ rĕspunsŭ îlŭ aşteptă dela istoriă. Ferice de noi decă acelŭ rĕspunsŭ, plăcutŭ sĕu neplăcutŭ, va fi celŭ puţinŭ sincerŭ şi exactŭ.

In cei vre-o treidecĭ de anĭ din urmă unii istoricĭ compatrioţĭ de ai noştri maghiarĭ şi germanĭ scriindŭ istoria Transilvaniei făcură câte-o esceptiune dela alţĭ scriitorĭ anteriorĭ, demnă de recunoscinţa nóstră în mai multe casurĭ, în care înălţându-se mai pre susŭ de învechita ură naţională au sciutŭ se fiă imparţialĭ faţă şi cu poporulŭ românŭ; şi decă pe acei compatrioţĭ scutiţĭ de patima urei naţionale sĕu şi religióse nu-i numimŭ la loculŭ acesta, nu vomŭ lipsi însĕ a cita opurile lorŭ în decursulŭ acestui studiu alŭ nostru.

Intr'acea nicĭ unulŭ dintre compatrioţii neromânĭ nu s'a simţitŭ obligatŭ a studia istoria patriei totodată şi din punctŭ de vedere românescŭ. „Naţiunea română nu a fostŭ numĕrată între aşa numitele „staturĭ", adecă nu era considerată ca naţiune indigenă politică, seu cum se mai dice dela 1848 „individualitate politică;" acésta este scusa istoricilorŭ neromânĭ.

Decă naţiunea română nu era recunoscută ca individualitate politică, ea se află totuşĭ în acéstă ţĕră de atâtea vécurĭ în numĕrŭ preponderantŭ, locuesce şi în Ungaria pe unŭ teritoriu fórte întinsŭ. Se póte óre, ca poporulŭ acesta, vrêndŭ nevrêndŭ, sĕ nu fi avutŭ nicĭ o influinţă asupra destinelorŭ patriei comune? Amŭ avut'o fără nicĭ o îndoială în casurĭ nenumĕrate şi în mânia tuturorŭ gónelorŭ la care a fostŭ expusă atâtŭ pentru naţionalitatea sa genetică, câtŭ şi pentru religiunea sa. Există în Europa atâtea monarchii marĭ şi mai micĭ, au existatŭ totdéuna, în care „Demos" — propriulŭ poporŭ, — imensa maioritate de milióne — nu a fostŭ considerată nicidecum ca factorŭ politicŭ de către aristocraţia seu oligarchia grupată împrejurulŭ tronurilorŭ. De naţionalitate homogenă seu heterogenă, totŭ una, poporulŭ adecă mai toţĭ locuitorii statului erau consideraţĭ numai ca materialŭ brutŭ, în multe ţĕrĭ curatŭ ca sclavŭ, căruĭ era pe acĭ sĕ 'i se denege chiar şi sufletulŭ omenescŭ. Cu totŭ acelŭ dispreţŭ însĕ, cu care era tractatŭ poporulŭ, acelea aristocraţii sĕu oligarchii nicĭ douĕdecĭ şi patru de óre nu arŭ fi fostŭ în stare de a susţine ele singure statulŭ. La întrebărĭ însĕ de acestea suntŭ datorĭ sĕ dea lumii rĕspunsŭ imparţialŭ şi bine studiatŭ cărturarii de naţionalitate română.

Binecuvêntată sĕ fiă ţĕrina scriitorilorŭ noştri din prima jumĕtate a vécului nostru şi până la cei ce se mutară dela noi în anii din urmă, carĭ toţĭ au spartŭ unŭ drumŭ largŭ, abia călcatŭ mai nainte de către cineva din protopărinţii lorŭ, pe care acum generaţiunile potŭ înainta cu atâtŭ mai bine, cu câtŭ isvoră istorice se deschidŭ pe fiecare di mai multe şi documentele se descoperŭ şi adună cu miile.

Vomŭ apuca pe calea bĕtrânilorŭ şi ne vom adopera, ca celŭ puţinŭ pe acestŭ periodŭ de anĭ douĕ sute sĕ urmărimŭ firulŭ evenimentelorŭ din acéstă ţĕră, însĕ aşa, ca pe câtŭ ne ajută isvórele de care dispunemŭ şi pe câtŭ sufere împrejurările actualĭ în care ne aflămŭ, sĕ damŭ loculŭ cuvenitŭ peripeţiilorŭ şi catastrofelorŭ, prin care a trecutŭ, raporturilorŭ în care a statŭ poporulŭ român, întregŭ seu în parte, către celelalte popórŭ conlocuitóre şi către societăţile religióse ale acestora.

Se totŭ dice că e timpulŭ supremŭ ca sĕ ne dămŭ de aci înainte noi de noi educaţiune nu numai socială, ci şi politică. Deră o problemă atâtŭ de grea precum este acésta se póte deslega cu ajutorulŭ istoriei numai aşa, decă pe lângă calităţile bune ale poporului şi ale inteligenţiei sale nu vomŭ ascunde, nicĭ vomŭ netedi pe cele rele, ca sĕ nu tragemŭ pĕcatulŭ.

Incă numai unŭ cuvêntŭ şi apoi se apucămŭ înainte cu D-deu.

Aceia, carĭ vorŭ fi aşteptândŭ dela mine vre-o istoriă sistematică, se înşelă. Mi-aţĭ disŭ se scriu aşa ca sĕ inţelégă lectorii românĭ. Ca sĕ fiu înţelesŭ, am aflatŭ că metodulŭ celŭ mai bunŭ pentru scopulŭ ce se urmăresce este acela, pe care 'lŭ recomandă în dilele nóstre câţĭ-va istoricĭ europenĭ de renume mare, adecă a oferi lectorilorŭ adevĕrurile istorice mai multŭ în formă de biografii şi monografii, a-le ajuta icĭ-colo ca sĕ se dedea a le aduce ei înşişĭ în legătură, eră mai departe a-i lăsa în voia lorŭ ca sĕ tragă consecinţele pe viitorŭ.

Aceia, carĭ se sciu folosi de fapte complinite, vorŭ descoperi şi în istoria acestei ţĕrĭ multe subiecte de adevĕrată valóre dramatică şi nu odată scene demne de pena unui tragedŭ genialŭ, scene până acum seu necunoscute de locu, seu cunoscute numai la puţinii adepţĭ, descendenţĭ mai alesŭ din familii patriciane.

Sub acéstă condiţiune se va pute adeveri şi în casulŭ de faţă sentinţa vechiă: *Historia est vitae magistra.*

Starea semĕnăturilorŭ în Ungaria şi Ardealŭ.

Raportele dela 28 Maiu până la 3 Iunie constată următórele:

Grâulŭ d'a stânga Dunării îndestulitorŭ, d'a drépta frumosŭ. Intre Dunăre şi Tisa bunŭ. D'a drépta Tisei slăbuţŭ, d'a stânga ceva mai bunŭ. In Transilvania rĕmasŭ îndĕrĕtŭ, galbinŭ.

Orzulŭ pe lângă Dunăre bunişorŭ, pe lângă Tisa de mijlocŭ, în Transilvania mai multŭ slabŭ.

Sĕcara în genere slăbuţă, pe unele locurĭ fórte bună, între Dunăre şi Tisa e slăbuţă unde n'a ajuns'o ploia. Pe lângă Tisa se desvóltă frumosŭ. In Transilvania de mijlocŭ.

Ovĕsulŭ d'a stânga Dunării de mijlocŭ, d'a drépta începe a fi roşu, der se înspică fórte frumosŭ. Intre Dunăre şi Tisa prosperéză bine. D'a drépta Tisei slabŭ, d'a stânga, pe unde a cădutŭ ploiă, în desvoltare frumósă. Intre Tisa şi Mureşŭ de mijlocŭ. In Transilvania îndestulitorŭ.

Rapiţa pe lângă Dunăre slăbuţă. Intre Dunăre şi Tisa promite recoltă slabă, între Tisa şi Mureşŭ îndestulitóre. In Transilvania cultivată puţină, der e îndestulitóre.

Cucuruzulŭ în genere se desvóltă bine.

Napii de zaharŭ şi nutreţŭ în genere îndestulitorĭ, de ploiă totuşĭ arŭ ave lipsă. Insectele causéză pagube însemnate.

Pomele în genere nu promitŭ recoltă bogată, din causă că omidele causéză pagube însemnate.

Calamităţĭ elementare. Ghiaţă, der fără a causa pagube mai marĭ, a cădutŭ în unele comitate din ţĕra ungurescă. Secetă a fostŭ pe lângă Tisa. Intre Tisa şi Mureşŭ, parte şi în Transilvania, de asemenea în comitatele Ung şi Bekes s'au arĕtatŭ muscele columbace.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS".

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Parisŭ, 11 Iunie. Se confirmă scirea, că căpitanul de statŭ major generalŭ Fleuchat a fostŭ arestatŭ. Este în ajunŭ de-a fi arestatŭ şi şefulŭ de cabinetŭ de odinióră alŭ generalului Boulanger, actualulŭ guvernorŭ dela Dunkirchen, generalulŭ Yung. In Angoulême o adunare de boulangiştĭ a fostŭ oprită de poliţiă, 24 de renitenţĭ au fostŭ arestaţĭ, asemenea au fostŭ arestaţĭ deputaţii Deroulède, Laisant şi Laguerre pentru că au turburatŭ liniştea.

Roma, 11 Iunie. Diarele constată, că festivitatea desvêlirei monumentului lui Giordano Bruno a decursŭ în cea mai bună ordine şi linişte. Se vorbesce, că Papa va face unŭ protestŭ propriu alŭ curiei în contra acestei desvĕlirĭ.

Belgradŭ, 11 Iunie. Fóia oficială publică *reinstalarea lui Mihailŭ în scaunulŭ metropolitanŭ.*

Potsdam, 11 Iunie. Şahulŭ Persiei a sositŭ aicĭ. A fostŭ primitŭ strălucitŭ. Şahulŭ a depusŭ o cunună pe cosciugulŭ împĕratului Fridericŭ.

Cracovia, 11 Iunie. Studenţii arestaţĭ la Ojcov (graniţa rusescă) au fostŭ condamnaţĭ la arestŭ de trei dile şi la 500 fl. amendă în banĭ.

DIVERSE.

Rĕsbunarea unui ginere. In urma unei certe, unŭ bărbatŭ îşĭ părăsise domiciliulŭ conjugalŭ, ca sĕ nu mai dea ochĭ cu sócră-sa. A doua di publica o notiţă prin diare, anunţândŭ că d-na X., sócră-sa, aveva de vêndare o scorpie domestică. Timpŭ de o sĕptĕmână nenorocita sócră fû asediată de sute de amatorĭ, carĭ cereau sĕ vĕdă minunnatulŭ animalŭ.

(Losurile de 2 fl. ale statului ung.) Aceste losurĭ de binefacere, din alŭ cărorŭ câştigŭ curatŭ se va întrebuinţa partea cea mai mare în favorulŭ institutului de pensiune alŭ jurnaliştilorŭ ung., au unŭ câştigŭ principalŭ de 60,000 fl. şi câştigurĭ în totalŭ de 160,000 fl. parte în banĭ gata şi parte în restanţă ung. hartiă de $5^0/_0$. Tragerea se face la 27 Iunie a. c.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 11 Iunie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.42	Vênd.	9.44
Argintŭ românescŭ -	„	9.36	„	9.39
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.45	„	9.48
Lire turcescĭ - - -	„	10.60	„	10.65
Imperialĭ - - - -	„	9.60	„	9.65
Galbinĭ	„	5.50	„	5.56
Scris. fonc. „Albina" $6^0/_0$	„	102.—	„	—.—
„ „ „ $5^0/_0$	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	123.50	„	124.50
Discontulŭ - - - -	$6^1/_2$—$8^0/_0$ pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 8 Iunie st. n. 1889.

Renta de aurŭ $4^0/_0$ - - - - - - -	102.10
Renta de hârtiă $5^0/_0$ - - - - - - -	96.55
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	142.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	113.50
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	105.10
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	105.10
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	105.10
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - - -	105.10
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	105.10
Bonurĭ croato-slavone - - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.80
Imprumutulŭ cu premiulu ungurescŭ	142.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - -	127.75
Renta de hârtiă austriacă - - - - -	85.35
Renta de argintŭ austriacă - - - -	85.75
Renta de aurŭ austriacă - - - - - -	109.85
Losurĭ din 1860 - - - - - - - - -	143.25
Acţiunile băncei austro-ungare - -	906.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	316.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	305.10
Galbenĭ împărătescĭ- - - - - - - -	5.63
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - - -	$9.48^1/_2$
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.25
Londra 10 Livressterlinge - - - -	119.20

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persone	Trenu accelerată	Trenu omnibus	Trenu mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rev		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbeu			4.36	6.24
Nădĕşel			4.58	6.38
Clusiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriş	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiuşŭ	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blaşiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copşa mică	4.09			2.19
Mediaşu	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighişóra	5.45			3.59
Haşfaleu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Agostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Braşovŭ	9.45			9.52
	1.55			
Timişŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucuresci	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu mixt	Trenu omnibus
Bucuresci			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timişŭ			1.45	
Braşovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apaţa	5.37		8.14	
Agostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Haşfaleu	8.36		10.24	
Sighişóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediaşŭ	10.37		11.47	
Copşa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blaşiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiuşŭ	1.51		1.47	
Aiudu	2.18		2.08	
Vinţulŭ de susŭ	2.48		2.30	
Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirişu	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Clusiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădăşelu	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireşŭ	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rev	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenu omnibus	Trenu de pers.	Trenu de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradu		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţu	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulişu	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Berzava		6.28	7.55
Soborşinŭ		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasada		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăştia		11.09	11.37
Şibotŭ		11.39	12.—
Vinţulu de josu		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiuşu	9.54	1.16	1.26

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenu mixt	Trenu de pers.	Trenu mixt
Teiuşu	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vinţulu de josŭ	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamŭ	4.44	8.11	
Soborşinŭ	5.30	8.46	
Berzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulişu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroşeni

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţegu	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşeni-Simeria (Piski)

Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişóra	9.12	9.02

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulu nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	5.38
Sighişóra	9.16

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Murĕşu-Ludoşu	4.40
Ţagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistriţa	——

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	——
Ţagŭ-Budatelecu	9.41
Murĕşŭ-Ludoşŭ	1.11

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică	2.29	4.35
Şeica mare	3.02	5.06
Lomneşu	3.46	5.45
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lomneşu	9.45	10.50
Şeica mare	10.20	11.20
Copşa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheta	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Miraşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-sás.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-sás.		8.35	8.—
Oşorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Miraşteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutu	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Uniед.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.50
Simeria	11.50

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii grese însemneză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.